

Udarbejdelse og implementering af en klinisk retningslinje om åndelig og eksistentiel omsorg

Sanselige og interaktive aspekter

At gøre åndelig og eksistentiel omsorg mere håndgribelig og tilgængelig

Sygeplejerske Miriam Mortensen og musikterapeut Signe Marie Lindstrøm

Kropslighed; at sanse verden med kroppen

De syv eksistentialer er kort fortalt

- **Rumlighed**

- Mennesket står i en sanselig modtagende relation til de levende væsener og genstande der omgiver det. Menneskets livsudfoldelse kan ændres af sygdom.

- **Tidslighed**

- Vi lever i nuet i forventning om fremtiden byggende på den tid, der er gået. Tid kan også være individuel som tid til noget, f.eks. til at løse en opgave eller til vi ses igen. Tiden får en anden dimension, når den er ved at rinde ud.

- **Kropslighed**

- Vi sanser verden med kroppen og Boss regner også vores "rækken ud" efter hinanden og verden som en del af vores kropslighed. Ved sygdom kan både kroppen og evnen til at række ud svækkes.

- **Samværen**

- Vi er indlejrede i relationer med andre mennesker og er derfor fælles om at bære livet og døden. Sygdom kan begrænse menneskets muligheder for at udfolde "samværen", hvilket kan føre til savn og længsel

- **Stemthed**

- Stemtheden er en stemning, der vækkes, når mennesket møder mennesker eller genstande. Det handler om, hvordan vi møder verden. Der kan f.eks. være med åbenhed eller begrænset.

- **Erindring – historicitet**

- At stå i forhold til noget, der hører historien til på en sådan måde, at det kropsligt sanses igen. Erindring har stor betydning, når sygdom begrænser muligheden for at række ud efter verden

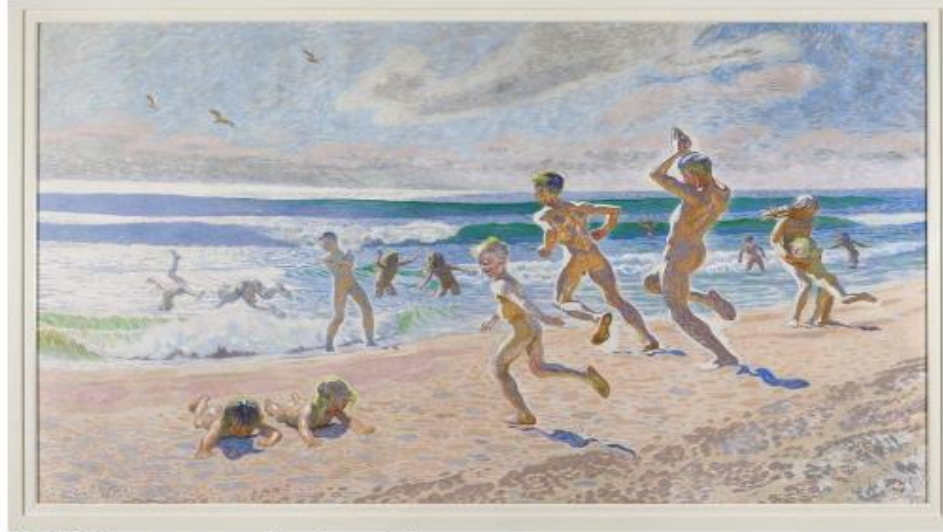
- **Dødelighed**

- Vi mennesker ved, at vi skal dø og eksisterer derfor i forhold til vores dødelighed. Dødeligheden er med til at sætte perspektiv på livet og vores eksistentielle muligheder.

- **Kropslighed**

Vi sanser verden med kroppen og Boss regner også vores "rækken ud" efter hinanden og verden som en del af vores kropslighed. Ved sygdom kan både kroppen og evnen til at række ud svækkes.

J F Willumsens: badende børn

- Bade i Vesterhavets bølger
- Knokle på en cykel
- Sex

- **Erindring – historicitet**

At stå i forhold til noget, der hører historien til på en sådan måde, at det kropsligt sanses igen. Erindring har stor betydning, når sygdom begrænser muligheden for at række ud efter verden

- Duft af syrener minder om min farfars fødselsdag

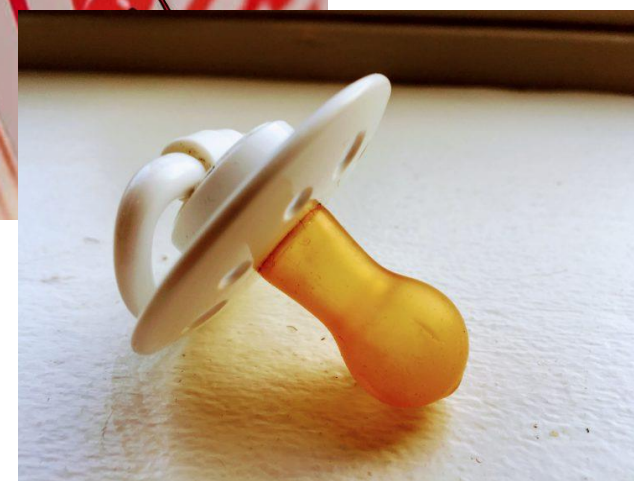
- Et musikstykke en elsket sang eller salme bringer en tilbage til den gang.....

[Barndommens Gade af Tove Ditlevsen med Anne Linned](#)
Spørgsmål:

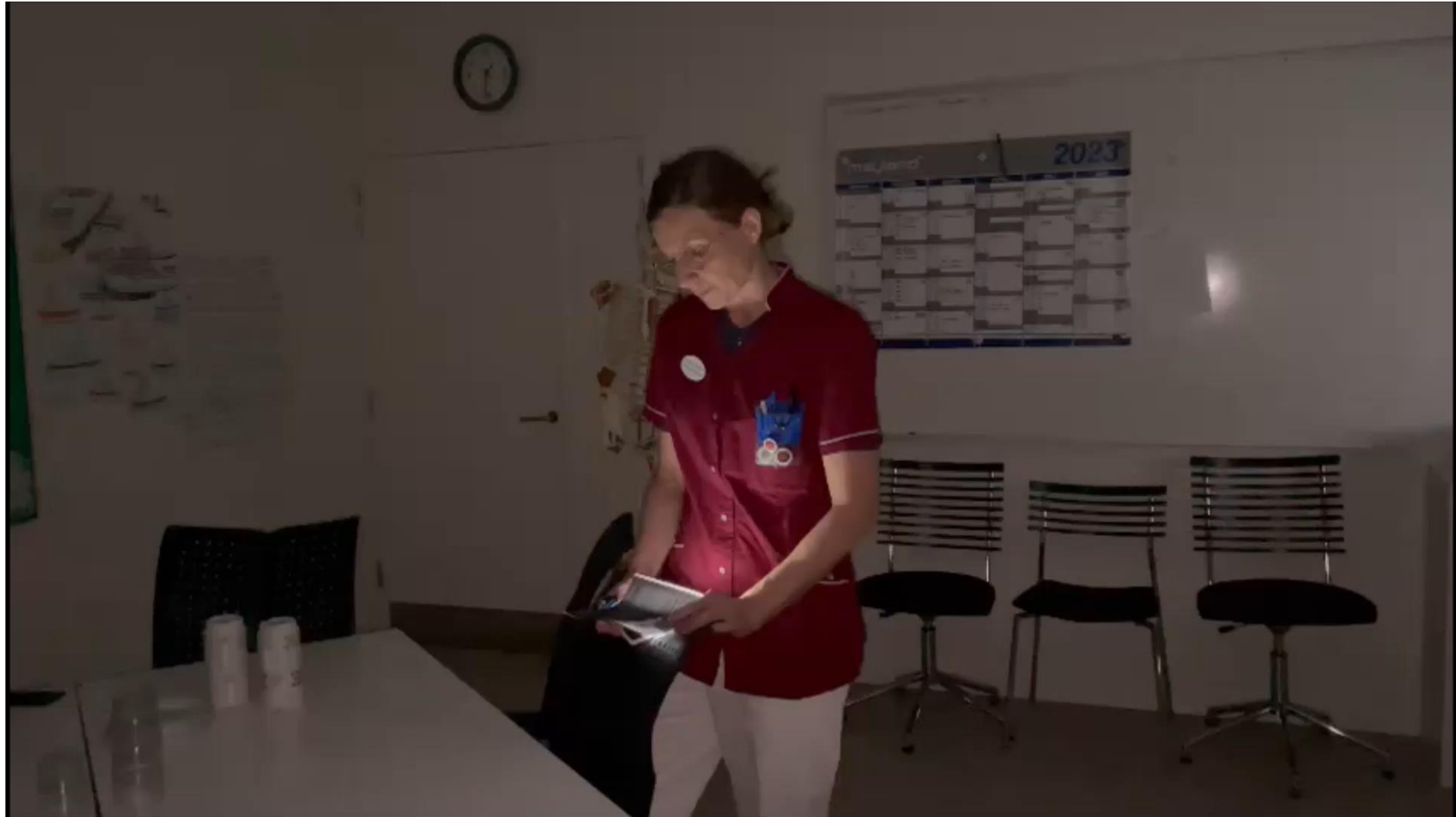
- Er der noget du har lyst til at fortælle om dit liv?

Sansekasser

Dødelighed: personalet egne tanker om dette...

Sanselig implementering:

½ time på P-møde:

”Har du personligt nogle tanker, oplevelser og følelser omkring døden og et eventuelt efterliv?”